

OBRAZLOŽITEV

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PRAVILNIKA

1. 1. UKREPI NA PODROČJU DODELJEVANJA POMOČI GOSPODARSTVU S CILJEM OMILITVE POSLEDIC EPIDEMIJE NALEZLJIVE BOLEZNI COVID-19 NA OBMOČJU REPUBLIKE SLOVENIJE

Z Odredbo o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) na območju Republike Slovenije se je **13. marca 2020** uradno začel **prvi val epidemije nalezljive bolezni COVID-19**. Tej razglasitvi so sledile objave številnih pravnih aktov, ki so določili začasne ukrepe za preprečitev oziroma ublažitev negativnih posledic te bolezni za državljanke in državljane ter gospodarstvo na območju Republike Slovenije. Ti ukrepi so v največji možni meri omejili javno življenje in javno zbiranje ljudi na območju Republike Slovenije, s tem pa so nastale škodljive posledice na področju gospodarstva, kmetijstva, gozdarstva, izpolnjevanja davčnih obveznosti in šibkejših družbenih skupin, torej na vseh ravneh družbe.

Sledila je vrsta protikoronskih paketov (PKP), doslej osem, v pripravi pa je že deveti. Vsi ti, poleg načelu varovanja zdravja in življenja ljudi, **sledijo tudi načelu zagotavljanja likvidnosti gospodarskim subjektom na območju Republike Slovenije.**

Z 11. aprilom 2020 je na podlagi prvega Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo postal veljaven tri milijarde EUR vreden prvi paket ukrepov (**PKP1**), namenjen omilitvi posledic epidemije.

1. maja 2020 je stopil v veljavo Zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitve posledic epidemije COVID-19 (**PKP2**), katerega cilj je bil podjetjem omogočiti oživitev njihove investicijske aktivnosti in s tem ohranitev delovnih mest (državna jamstva za likvidnostna posojila podjetij). Z drugim PKP so se tudi popravile nejasnosti iz prvega paketa, hkrati pa so se določili nekateri dodatni ukrepi za zajezitev epidemije in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo, in sicer na področju institucionalnega varstva, za ranljive skupine ljudi, določene delodajalce, sezonske delavce in študente.

Vlada RS je z **31. majem 2020** z Odlokom o preklicu epidemije nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) epidemijo preklicala.

Rdeča nit vseh prvih treh protikoronskih paketov je bila **zagotavljanje likvidnosti gospodarstva**. Tudi tretji paket, enako kot prvi in drugi paket ukrepov za omilitve posledic epidemije, je namreč omogočil še več možnosti za zagotavljanje likvidnosti gospodarstva, pomoč in izboljšanje potrošnje v turizmu (turistični boni) ter pomoč državljanom. Vlada je, med drugim, tako likvidnostno pomoč podjetjem zagotovila z omogočanjem ugodnih in hitrih posojil v višini od 5 do 50 tisoč EUR pri Slovenskem podjetniškem skladu (deset milijonov EUR) ter pri Slovenskem razvojnem regionalnem skladu (14,4 milijona EUR), hkrati pa jo nadgradila s pospeševanjem investicij. Vlada je s **PKP3** precejšnjo pozornost namenila tudi pomoči gospodarstvu s ciljem zagona novih naložb, s čimer je želela poleg gradbenega sektorja obuditi tudi preostale storitvene dejavnosti. Tako je bil hkrati s tretjim paketom protikoronskih ukrepov sprejet tudi interventni zakon za odpravo ovir pri izvedbi pomembnih investicij za zagon gospodarstva po epidemiji COVID-19, in sicer je Vlada RS določila seznam ključnih investicij v vrednosti 500 milijonov EUR ter zagotovila, da čim prej stečejo in pomagajo zagnati gospodarstvo. Istočasno je za investicije, začete do 30. junija 2021, uvedla omilitve pogojev za dodelitev spodbud glede novih delovnih mest.

11. julija 2020 je začel veljati Zakon o interventnih ukrepih za pripravo na drugi val epidemije COVID-19 (**PKP4**), ki je prinesel še dodatne ukrepe za ohranitev delovnih mest in preprečevanje širjenja novega koronavirusa. Predvidel je ukrepe za pripravo države na drugi val epidemije nalezljive bolezni COVID-19, spremenili in dopolnili pa so se tudi začasni ukrepi za omilitve in odpravo posledic epidemije na področju dela, delovnih razmerij, štipendij in socialnega varstva.

Peti paket ukrepov, vreden 420 milijonov EUR, ki se je uveljavil 24. oktobra 2020, je v ospredje postavil zaščito delovnih mest, skrb za starejše in preprečevanje širjenja okužb. Z zaščitnimi ukrepi je torej tudi ta posegel na področje trga dela in gospodarstva.

Zaradi naraščanja števila okuženih z nalezljivo boleznijo COVID-19 in naraščanja zasedenosti kapacitet bolnišničnih postelj je Vlada RS z Odlokom o razglasitvi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju

Republike Slovenije z dnem **19. oktober 2020 ponovno razglasila epidemijo nalezljive bolezni COVID-19 (drugi val epidemije)**. Ta še traja, podaljšana je do 18. aprila 2021.

Z Zakonom o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 se je 28. novembra 2020 uveljavil **šesti PKP**, vreden milijardo EUR, katerega glavni cilj je omiliti in odpraviti posledice in vpliv nalezljive bolezni COVID-19 na področju gospodarstva, dela in delovnih razmerij, socialnega varstva ter zdravstvenega varstva. Zaradi ponovne razglasitve epidemije je bilo potrebno nekatere ukrepe iz Zakona o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19, ki so bili sprejeti še pred razglasitvijo ponovne epidemije COVID-19 dne 18. oktobra 2020, dopolniti. Istočasno so se nekateri ukrepi iz prvega Zakona o interventnih ukrepih za zavezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo ponovno aktivirali (npr. subvencije podjetjem za čakanje zaposlenih na delo, podaljšanje moratorija na kredite), podaljšali so se nekateri ukrepi iz takrat veljavnega Zakona o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije COVID-19 (npr. podaljšanje subvencioniranega skrajšanega delovnega časa) ter uvedli nekateri povsem novi ukrepi (npr. delna nadomestitev fiksnih stroškov zaradi epidemije prizadetim podjetjem). Zadnji omenjeni ukrep delnega kritja fiksnih stroškov je v epidemiji prizadetim podjetjem, ki so dokazala padec prihodkov od prodaje v zadnjem kvartalu 2020, primerjalno na enako obdobje leta 2019, omogočil sredstva za delno pokrivanje fiksnih stroškov za obdobje od 1. oktobra do konca leta 2020. Do pomoči so bila upravičena podjetja, katerim so prihodki od prodaje v upravičenem obdobju padli za vsaj 30 % v primerjavi z enakim obdobjem leta 2019.

Sedmi interventni zakon (**PKP7**), uveljavljen 31. decembra 2020, podaljšuje pokrivanje fiksnih stroškov podjetjem še za nadaljnje tri mesece, tj. do konca marca 2021. Ob dodatni pomoči gospodarstvu je vnovič prinesel tudi enkratni krizni dodatek najbolj ranljivim skupinam prebivalstva ter dodatno pomoč zdravstvu, turizmu, prevoznikom, socialnim in zdravstvenim delavcem. Za ukrepe je predvidel 550 milijonov EUR pomoči. Pravne osebe, ki so organizirane kot gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki in zadruga, so med drugim upravičeni tudi do pomoči za izvedbo hitrih testov v višini 40 EUR na zaposlenega.

Osmi PKP je določil dodatne ukrepe za ohranitev delovnih mest in pomoč gospodarstvu v zaostrenih razmerah epidemije COVID-19, med drugim podaljšanje subvencioniranja čakanja na delo ter prevzem dela bremena za dvig minimalne plače s strani države. Zakon o dodatnih ukrepih za omilitev posledic COVID-19 (PKP8) je začel veljati 5. februarja 2021.

Država Slovenija je imela do sredine februarja 2021 z obvladovanjem epidemije COVID-19 okoli 3 milijarde EUR stroškov. Za ukrepe na podlagi osmih PKP je sicer za ta namen predvidela skupaj 7,3 milijarde EUR. Za 2,4 milijarde EUR nastalih izdatkov je povezanih z blaženjem posledic epidemije, skupaj z danimi poroštvi in posojili ter odlogom plačil kreditnih obveznosti pa 2,9 milijarde EUR. Največ, kar 1,147 milijarde EUR, je država namenila ohranjanju delovnih mest.

V pripravi je že **deveti PKP**. Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije na osnutek PKP9 med drugim predlaga povračilo za izpad prometa, stroškov obveznega testiranja, povračilo regresa, podaljšanje kritja fiksnih stroškov, čakanja na delo doma in mesečnega temeljnega dohodka ter podaljšanje moratorija na kredite. Zahteva, da se v okviru PKP9 gostincem povrne tudi poslovna škoda, ki jim je bila povzročena zaradi napačnih interpretacij neprestano spreminjajočih se **odlokov o začasnih prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji**. Na podlagi teh se celotno obdobje epidemije COVID-19, z namenom, da se omeji gibanje prebivalstva in zajezi epidemijo COVID-19, začasno prepoveduje oziroma omejuje izvajanje posameznih vrst poslovnih dejavnosti. Gospodarska zbornica Slovenije pa za PKP9 med drugim predlaga fiksno nadomestilo za izpad dohodka na področju dejavnosti turizma ter vzpostavitev 200 milijonov EUR težkega sklada za turizem.

Trenutno aktualni ukrepi pomoči na področju gospodarstva so:

- **povračilo nekritih fiksnih stroškov podjetjem** (podaljšano do 31. 3. 2021, višina nekritih fiksnih stroškov ne sme presegati 1.000,00 EUR mesečno na zaposlenega ali samozaposlenega oziroma družbenika, delničarja ali ustanovitelja zadruga ali zavoda, ki je poslovodna oseba, v upravičenem obdobju, če so prihodki od prodaje upadli za 30 % do vključno 70 %, oziroma 2.000,00 EUR mesečno na zaposlenega ali samozaposlenega oziroma družbenika, delničarja ali ustanovitelja zadruga ali zavoda, ki je poslovodna oseba, v upravičenem obdobju, če so prihodki od prodaje upadli za več kot 70 %);
- **delo s skrajšanim delovnim časom** (velja od 1. 6. 2020 do 30. 6. 2021, delavcu za čas skrajšanega delovnega časa pripada nadomestilo plače v višini 80 % osnove po 7. odst. 137. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR), delodajalec je upravičen do fiksnih subvencij);
- **čakanje na delo** (velja od 1. 2. 2021 do 30. 4. 2021, delavec je upravičen do nadomestila plače v višini 80 % osnove iz ZDR, ki hkrati ne sme biti nižje od minimalne plače, delodajalec, kateremu je opravljanje

- dejavnosti onemogočeno, je upravičen do 100% povračila plač zaposlenih v višini II. bruto, pri čemer so bolniške, karantene od prvega dne breme države);
- **karantena delavca** (velja od 1. 10. 2020 do 31. 3. 2021, nadomestilo plače delavcu znaša 80 % osnove iz ZDR in ne nižje od minimalne plače, če je prišlo do stika z okuženo osebo med opravljanjem dela pa nadomestilo znaša 100 % plače, delodajalec dobi povrnjeno 100 % I. bruto nadomestila plače zaposlenih);
 - **višja sila delavca** (velja od 1. 9. 2020 do 31. 3. 2021, nadomestilo plače delavcu znaša 80 % osnove iz ZDR, ki hkrati ne sme biti nižje od minimalne plače, delodajalec dobi povrnjeno 100 % I. bruto nadomestila plače zaposlenih);
 - **prenos letnega dopusta iz leta 2019 in 2020 v leto 2021;**
 - delodajalec lahko od 31. 12. 2020 dalje **pogodbo o zaposlitvi odpove brez navedbe razloga** le delavcu, ki izpolnjuje pogoje za pridobitev starostne pokojnine;
 - **krizni dodatek** (delavcu, čigar zadnja izplačana mesečna plača je znašala manj kot dvakratnik minimalne plače, je za december 2020 pripadal krizni dodatek v višini 200,00 EUR, delodajalcu izplačilo kriznega dodatka v celoti povrne država);
 - **kratkotrajna bolniška odsotnost** (velja od 5. 2. 2021 do 31. 12. 2021, delavcu, ki je zaradi bolezni odsoten z dela do tri zaporedne dni, pripada nadomestilo plače v višini 80 % plače v preteklem mesecu za polni delovni čas brez bolniškega lista, delodajalec je upravičen do povračila II. bruto nadomestila plače);
 - **mesečni temeljni dohodek** (podaljšan do 31. marca 2021, do izplačila temeljnega dohodka so upravičene samozaposlene osebe, družbeniki in kmetje, ki so bili registrirani za opravljanje dejavnosti najmanj od 1. 9. do 24. 10. 2020 in dejavnosti zaradi posledic epidemije COVID-19 ne morejo opravljati ali jo opravljajo v bistveno zmanjšanem obsegu tudi po zaključku epidemije COVID-19).

1. 2. UKREPI NA PODROČJU DODELJEVANJA POMOČI GOSPODARSTVU S CILJEM OMILITVE POSLEDIC EPIDEMIJE NALEZLJIVE BOLEZNI COVID-19 NA OBMOČJU OBČINE TOLMIN

OPROSTITEV ALI DELNA OPROSTITEV PLAČILA NAJEMNINE V ČASU RAZGLAŠENE EPIDEMIJE COVID-19 NAJEMNIKOM POSLOVNIH PROSTOROV V LASTI OBČINE TOLMIN

Na podlagi Zakona o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 61/20) in Pravilnika o izvajanju oprostitve ali delne oprostitve plačila najemnin zaradi omilitve posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 96/20) Občina Tolmin najemnikom poslovnih prostorov v lasti Občine Tolmin **v obdobju trajanja prvega vala razglashene epidemije nalezljive bolezni COVID-19, konkretno od 13. 3. 2020 do 31. 5. 2020, najemnine ni zaračunavala**. Plačila najemnine v celoti je bilo oproščenih devet najemnikov, in sicer je znesek oprostitve skupaj dosegel 2.888,19 EUR.

Vnovič je to možnost predvidel PKP6, konkretno Zakon o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 175/20), ki je v 94. členu lokalnim skupnostim omogočil, da najemnikom občinskih poslovnih stavb in poslovnih prostorov, ki jim je zaradi ukrepov države in zaradi širjenja bolezni opravljanje gospodarske dejavnosti onemogočeno ali pa je bistveno otežkočeno, **v obdobju trajanja drugega vala razglashene epidemije COVID-19 na območju Republike Slovenije oziroma v obdobju, ko v skladu s sprejetimi predpisi opravljanje gospodarske dejavnosti ni dopustno, tj. od vključno 19. oktobra 2020 dalje, ne zaračunava najemnine ali dela najemnine**.

Občina Tolmin je na tej podlagi 13. januarja 2021 na spletni strani Občine Tolmin objavila **javni poziv najemnikom poslovnih prostorov v lasti Občine Tolmin in najemnikom poslovnih prostorov v lasti ali v upravljanju krajevnih skupnosti na območju občine Tolmin**, ki jim je zaradi ukrepov države in zaradi širjenja bolezni opravljanje gospodarske dejavnosti onemogočeno ali pa je bistveno otežkočeno, **k oddaji vloge za oprostitve ali delno oprostitve plačila najemnine**. Postopek in način odločanja o upravičenosti do oprostitve plačila najemnine ali dela najemnine ter zahtevano dokumentacijo za izvajanje enake obravnave upravičencev iz tega naslova podrobneje opredeljuje Pravilnik o izvajanju oprostitve ali delne oprostitve plačila najemnin zaradi omilitve posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 200/20). Na javni poziv smo doslej prejeli tri vloge, rok za vložitev vlog pa se izteče 30. aprila 2021.

Da ukrepi za blaženje posledic epidemije COVID-19 gredo v smer doseganja enega od ključnih ciljev, ki je ohranitev delovnih mest na področju gospodarstva, dokazuje **podatek o številu brezposelnih oseb z območja občine Tolmin v evidenci Zavoda RS za zaposlovanje**, ki je bilo februarja 2021 s 322 osebami

le za 2,5 % višje kot septembra 2020, tj. pred začetkom drugega vala epidemije, ko je to znašalo 314 oseb. Primerjalno na februar 2020, torej pred začetkom prvega vala epidemije, ko je bilo evidentiranih 284 brezposelnih oseb, pa je porast 13,4%.

1. 3. POROČILO INŠPEKCIJE ZA DELO O NADZORIH MED EPIDEMIJO COVID-19 V LETU 2020

Iz poročila Inšpekcije nadzora varnosti in zdravja pri delu pri Inšpektoratu RS za delo (IRSD) za leto 2020 o delu pri obvladovanju širjenja epidemije COVID-19 v delovnih okoljih izhaja, da je bilo v letu 2020 izvedenih 7000 nadzorov na področju varnosti in zdravja pri delu, kar je za 2000 več kot v letu 2019. Ugotovljenih je bilo 8000 kršitev in izdanih 3500 ukrepov.

IRSD ugotavlja, da je v prvem valu epidemije na lokacijah delodajalcev vladala zmeda, kako zaščititi zdravje delavcev in preprečiti širjenje okužbe. Na voljo so bila le priporočila Nacionalnega inštituta za javno zdravje, strokovne službe delodajalca in izvajalci medicine dela pa marsikje niso odigrali svoje vloge. V drugi polovici leta 2020 pa so se aktivno začeli vključevati tako strokovni delavci za varnost pri delu kot izvajalci medicine dela. Poudarek je bil dan predvsem zaščiti dihal delavcev, zagotavljanju priporočene medsebojne razdalje ter prezračevanju delovnih okolij. Nič manj pomembne niso bile spremembe v organizaciji dela: delo na domu, redčenje ljudi pri malicah in prihodih na delo, ipd. Nadzor IRSD je pokazal, da so bili odrejeni zaščitni ukrepi bolj spoštovani v proizvodnji kot v pisarnah (npr. nošenje mask, medsebojna razdalja ipd.).

Pred izbruhom epidemije je v Sloveniji letno od doma delalo zgolj nekaj sto ljudi. Po izbruhu epidemije so delodajalci delo od doma odredili več sto-tisoč delavcem.

Na IRSD so se po razglasitvi epidemije po pomoč obračali tako delodajalci kot delavci. Delodajalci so iskali nasvete, kako ustrezno organizirati delo v razmerah epidemije, kako zagotoviti ustrezno higieno delovnih mest in osebno higieno ter o ustreznosti osebne varovalne opreme. Delavce pa je najpogosteje zanimalo, ali jim delodajalec sme dodeliti delo od doma ter ali morajo na svojih delovnih mestih nositi zaščitne maske.

V letu 2020 je IRSD zabeležil 13000 poškodb pri delu (30 % več kot leta 2019), od tega kar 5000 povezanih z okužbo COVID-19 na delovnem mestu. Večina teh okužb se je zgodila v zdravstvu pri negovanju covid bolnikov. Okuženi zdravstveni delavci so se na IRSD obračali po nasvet, kako dokazati, da so se okužili na delovnem mestu in ne v zasebnem času. V primeru poškodbe pri delu so jim namreč v času bolniške odsotnosti delodajalci dolžni izplačati 100 % odmere denarnega nadomestila.

2. PREDLOG DODATNEGA UKREPA ZA UBLAŽITEV POSLEDIC EPIDEMIJE NALEZLJIVE BOLEZNI COVID-19 NA OBMOČJU OBČINE TOLMIN

Navkljub širokemu naboru ukrepov, na podlagi katerih se gospodarstvu na območju Republike Slovenije vse od začetka prvega vala epidemije dalje, z nekaterimi modifikacijami, dodeljuje pomoč za ublažitev posledic epidemije COVID-19 (predstavljeno pod točko 1. 1.) in obstoječega ukrepa Občine Tolmin, s katerim se najemnikom občinskim poslovnih nepremičnin, ki so zaradi razglašene epidemije utrpeli izpad poslovanja (delno ali v celoti) nudi (delna) oprostitev plačila najemnin (predstavljeno pod točko 1. 2.), je Občina Tolmin novembra 2020 pristopila k iskanju dodatnih možnih oblik pomoči lokalnim gospodarskim subjektom. Skupaj z Območno obrtno-podjetniško zbornico Tolmin smo zato, tudi s primerjavo ukrepov drugih podjetniških okolij, preverili potrebe in pričakovanja lokalnega gospodarstva.

Da bi se ognili podvajanju kritja istih upravičenih stroškov z ukrepi državne ravni, je bil naš primarni cilj, da v obstoječe sheme dodeljevanja pomoči na nacionalni ravni ne posegamo. Istočasno smo sledili cilju, da pomoč omogočimo čim širšemu krogu podjetij, ne-vezano na dosežen upad prometa oziroma upad čistih prihodkov od prodaje kot posledico omejenega poslovanja ali neposlovanja podjetja v času epidemije.

S predlogom Pravilnika o pomoči za omilitev posledic epidemije COVID-19 na področju gospodarstva v občini Tolmin (v nadaljnjem besedilu: Pravilnik) predviden **ukrep kritja stroškov, nastalih iz naslova novelacije izjave o varnosti z oceno tveganja, ki sloni na upoštevanju novega biološkega dejavnika Koronavirus 2 hudega akutnega respiratornega sindroma (SARS-CoV-2), povzročitelja nalezljive**

bolezni COVID-19, se zdi primeren ukrep, ki prej omenjena dva pogoja izpolnjuje, hkrati pa si nadajamo, da bo podjetja spodbudil k izpolnitvi zavez iz:

- drugega odstavka 17. člena **Zakona o varnosti in zdravju pri delu** (Uradni list RS, št. 43/11) in
- 18. člena **Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti biološkim dejavnikom pri delu** (Uradni list RS, št. 168/20).

KAJ JE OCENA TVEGANJA?

Naloga delodajalcev je, da zagotovijo varnost in zdravje delavcev v zvezi z delom ter izvedejo oceno tveganja. To jim nalaga Zakon o varnosti in zdravju pri delu. Vsak delodajalec je ne glede na dejavnost in število zaposlenih dolžan izdelati oceno tveganja, samozaposlene osebe pa le v primeru, ko pri delu obstajajo nevarnosti za nastanek poškodb in poklicnih bolezn.

Ocena tveganja je postopek, s katerim ovrednotimo tveganja za varnost in zdravje delavcev, ki jih predstavljajo nevarnosti na delovnem mestu. To je sistematičen pregled vseh vidikov dela in obravnava naslednja vprašanja:

- kaj lahko povzroči poškodbe ali škodo,
- ali je nevarnosti mogoče odpraviti, in če to ni mogoče,
- kakšni preventivni ali varnostni ukrepi so ali bi morali biti uvedeni za nadzor tveganj.

Ocenjevanje tveganj običajno poteka po naslednjih korakih:

- prepoznavanje nevarnosti in ogroženih oseb,
- ocenjevanje in prednostno razvrščanje tveganj,
- odločitev o preventivnem ukrepanju,
- ukrepanje,
- spremljanje in posodabljanje.

V praksi se praviloma ocenjuje tveganja za tipična delovna mesta v podjetju, na katerih so delavci izpostavljeni nevarnostim (npr. šofer, monter ...). Glede na to, da se bioloških dejavnikov v preteklosti praviloma ni ocenjevalo, razen v zelo specifičnih delovnih okoljih (npr. medicina, laboratorij, veterina, ipd.), je spričo vdora Koronavirusa 2 hudega akutnega respiratornega sindroma (SARS-CoV-2), ki povzroča nalezljivo bolezen COVID-19, potrebno **obstoječe ocene tveganja dopolniti**, saj ukrepi, ki jih delodajalec zagotavlja na podlagi obstoječe ocene tveganja delovnih mest praviloma ne zadostujejo. Pred virusom SARS-CoV-2 ni varno nobeno delovno okolje, saj je virus razširjen praktično vsepovsod, zato ocenjujemo, da bo večina delodajalcev dolžna izvesti dopolnitev dokumentacije, verjetno pa tudi nekatere samozaposlene osebe.

Virus SARS-CoV-2, ki povzroča bolezen COVID-19, je uvrščen v seznam bioloških dejavnikov z Direktivo o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti biološkim dejavnikom pri delu (gre za človeški patogen iz rizične skupine 3, ki okuži ljudi, lahko povzroči težje bolezni in predstavlja veliko nevarnost za delavce) in s **Pravilnikom o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti biološkim dejavnikom pri delu**. Slednji je od 24. novembra 2020 dalje predpisal dokumentacijo, potrebno za obnovitev ocene tveganja iz naslova biološkega dejavnika SARS-CoV-2. Za vsako dejavnost, pri kateri obstaja tveganje za izpostavljenost biološkim dejavnikom, je treba namreč določiti vrsto, stopnjo in trajanje izpostavljenosti delavcev z namenom, da se oceni tveganje za zdravje ali varnost delavcev in določi ukrepe, ki jih je treba sprejeti. Delodajalec je, upošteva omenjeni pravilnik, dolžan obnoviti oceno tveganja redno in pri vsaki spremembi razmer, ki lahko vplivajo na izpostavljenost delavcev biološkim dejavnikom.

Izdelava ocene biološkega tveganja, ki je predmet s Pravilnikom predlagane pomoči, praviloma obsega:

- identifikacijo nevarnosti v zvezi s SARS-CoV-2, ki so prisotne pri izvajanju del,
- ocenitev tveganj za poškodbo oziroma okvaro zdravja delavcev zaradi nevarnosti za okužbo in širjenje okužbe s SARS-CoV-2,
- sprejem odločitve, ali je tveganje za okužbo in širjenje okužbe s SARS-CoV-2 sprejemljivo,
- sprejem odločitve glede uvedbe ukrepov za zmanjšanje nesprejemljivega tveganja za okužbo in za širjenje okužbe s SARS-CoV-2.

Tudi v primeru, ko podjetje opravlja dve ali več različnih dejavnosti, ima torej različna delovna mesta z različnimi tveganji, ima le eno oceno tveganja. Ocena tveganja je za delodajalce obvezna že od leta 2000 dalje. V kolikor podjetje ocene tveganja še nima, jo mora izdelati, a ta ni predmet pomoči po predlaganem Pravilniku. Poudarjamo, da naj bi Občina Tolmin krila le stroške dopolnitve ocene tveganja, potrebne zaradi upoštevanja novega biološkega dejavnika SARS-CoV-2.

3. PREDLOG PRAVILNIKA O POMOČI ZA OMILITEV POSLEDIC EPIDEMIJE COVID-19 NA PODROČJU GOSPODARSTVA V OBČINI TOLMIN

Predlog Pravilnika je bil začetek letošnjega februarja poslan v pregled in potrditev Ministrstvu za finance, Sektorju za spremljanje državnih pomoči, ki na predlagano vsebino ni podal nobene pripombe. Predlagan ukrep pomoči je ocenil kot zanimiv in edinstven v slovenskem prostoru.

Pravni temelj

Pravno podlago za sprejem predlaganega Pravilnika predstavljata 29. člen Zakona o lokalni samoupravi, na podlagi katerega občinski svet v okviru svojih pristojnosti sprejema odloke in druge splošne akte občine, in 21. člen Statuta Občine Tolmin, ki določa pristojnosti Občinskega sveta Občine Tolmin.

Področna pravna podlaga, ki bi lokalni skupnosti nalagala sprejem predlaganega Pravilnika, ne obstaja, predlagan pristop k izvajanju ukrepa dodeljevanja pomoči po epidemiji v občini Tolmin predstavlja avtonomno odločitev lokalne skupnosti, k čemur je ne zavezuje noben pravni akt.

Ker se bo pomoč po epidemiji iz občinskega proračuna dodeljevala po pravilu *de minimis* pomoči, mora slediti določbam:

- Uredbe Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2020/972 z dne 2. julija 2020 o spremembi Uredbe (EU) št. 1407/2013 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014 v zvezi s podaljšanjem njene veljavnosti in ustreznimi prilagoditvami (UL L št. 215 z dne 7. 7. 2020, str. 3), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1407/2013/EU);
- Zakona o spremljanju državnih pomoči (Uradni list RS, št. 37/07) in
- Uredbe o posredovanju podatkov in poročanju o dodeljenih državnih pomočeh in pomočeh po pravilu *de minimis* (Uradni list RS, št. 61/04, 22/07, 50/14).

Predlagan ukrep pomoči v obliki kritja stroškov izdelave ocene biološkega tveganja podjetjem pa bo podjetja spodbudil k izpolnitvi zavez, ki jim jih v zvezi z zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu zaposlenim nalagata 17. člen Zakona o varnosti in zdravju pri delu in 18. člen Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti biološkim dejavnikom pri delu.

Vsebina

V 1. poglavju »Splošne določbe« je opredeljena vsebina, ki jo predlog Pravilnika ureja. Temeljna vsebina predlaganega Pravilnika je **dodeljevanje pomoči za ublažitev posledic epidemije nalezljive bolezni COVID-19 gospodarskim subjektom v občini Tolmin** (v nadaljnjem besedilu: pomoč po epidemiji), **in sicer v obliki nepovratnih sredstev (dotacij) iz proračuna Občine Tolmin.**

Pomoč po epidemiji se bo iz občinskega proračuna dodeljevala gospodarskim subjektom (podjetjem), ki se na trgu ukvarjajo s pridobitno / gospodarsko dejavnostjo, gre torej za **odliv sredstev iz javnega v realni sektor**. Ker gre v konkretnem primeru za pomoč, ki zaradi svoje višine ne izkrivlja ali ogroža konkurence z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, in je združljiva z notranjim trgov, saj ne prizadene trgovine med državami članicami, se pomoč dodeljuje **po pravilu de minimis**. Ta pomoč je nadzorovana s strani Ministrstva za finance, upravljavca shem pomoči *de minimis* na nacionalni ravni, in Komisije EU. Dodeljevanje pomoči *de minimis* torej zahteva spoštovanje pravnega reda Evropske

unije in nacionalne zakonodaje s področja dodeljevanja pomoči *de minimis*. Ključna pri tem je s 1. januarjem 2014 uveljavljena **Uredba Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis***, katere uporaba je bila julija 2020 podaljšana do 31. decembra 2023 (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1407/2013/EU). Uredba 1407/2013/EU je za vse države članice v celoti in neposredno zavezujoča.

Poleg Uredbe 1407/2013/EU bo izvajanje predlaganega Pravilnika moralo slediti tudi prej naštetim pravnim aktom s področja spremljanja državnih pomoči na nacionalni ravni, ki med drugim opredeljujejo obvezen postopek priglašanja shem pomoči *de minimis* ter poročanja o dodeljenih pomočeh *de minimis*.

V 1. poglavju je opredeljen tudi pomen posameznih izrazov. V primerih, ko je posamezen pojem opredeljen že s področnimi predpisi, pomen s predlogom Pravilnika ostaja enak oziroma smiselno enak definiciji področnega predpisa.

V 2. poglavju je določen **NAMEN dodeljevanja pomoči po epidemiji**. Občina Tolmin želi z dodeljevanjem pomoči po epidemiji omiliti posledice epidemije nalezljive bolezni COVID-19 gospodarskim subjektom (podjetjem) v občini Tolmin. Pomoč je predlagana v obliki kritja stroškov izdelave, dopolnitve in/ali spremembe izjave o varnosti z oceno tveganja za zdravje in varnost delavcev ter določitev potrebnih ukrepov za zmanjšanje tveganj v podjetju, in sicer izključno tveganj zaradi okužbe z novim biološkim dejavnikom SARS-CoV-2 in širjenja okužbe s SARS-CoV-2 v podjetju.

V 6. členu je opredeljena **vrsta in obdobje nastanka upravičenih stroškov**, za katere je moč upravičiti dodelitev pomoči po epidemiji.

Novelacijo ocene biološkega tveganja lahko izdelata **izvajalec strokovnih nalog s področja varnosti in zdravja pri delu**, ki ima za ta namen pridobljeno dovoljenje s strani ministrstva, pristojnega za delo, in/ali **izvajalec medicine dela**, ki ima za ta namen pridobljeno dovoljenje ministrstva, pristojnega za zdravje. Upošteva vrsto stroškov, ki praviloma nastanejo pri izdelavi ocene biološkega tveganja, se s Pravilnikom predlaga, da se pomoč lahko dodeli za naslednje **upravičene stroške**:

1. stroški ocene biološkega tveganja, izdelane s strani:
 - izvajalca, vpisanega v seznam organizacij z dovoljenjem za opravljanje strokovnih nalog s področja varnosti in zdravja pri delu, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za delo, in/ali
 - izvajalca medicine dela, vpisanega v seznam pooblaščenih izvajalcev zdravstvene dejavnosti, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za zdravje;
2. davek na dodano vrednost za stroške iz prejšnje točke, če ni povračljiv.

Kot upravičeni stroški ocene biološkega tveganja predlagamo upoštevanje zgoraj naštetih stroškov, ki so nastali **od 13. marca 2020** (datum razglasitve prvega vala epidemije COVID-19) pa vse **do vključno 19. novembra 2021**. Ta datum ocenjujemo kot zadnji v letu 2021, ki še dopušča dokončanje s Pravilnikom predlaganih postopkovnih korakov (javni razpis, obdelava vlog, izdaja upravnih aktov, podpis pogodb, idr.) na način, ki časovno še omogoča izvedbo izplačila pomoči najkasneje 31. decembra 2021. Takrat se namreč izvrševanje proračuna Občine Tolmin za leto 2021, znotraj katerega so sredstva za izvedbo predstavljenega ukrepa zagotovljena, zaključijo.

V 3. poglavju so določeni **UPRAVIČENCI** do pomoči v obliki kritja stroškov izdelave ocene biološkega tveganja, in sicer so to pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo in so organizirane kot:

- **gospodarske družbe ali samostojni podjetniki posamezniki** na podlagi predpisa, ki ureja gospodarske družbe, in
- **zadruga** na podlagi predpisa, ki ureja zadruga, neupošteva pri tem velikost podjetja, se pravi, da je pomoč namenjena mikro, malim, srednjim in velikim podjetjem.

Dodatni pogoji, ki jih mora podjetje izpolnjevati, pa so naslednji:

- ima registriran sedež, podružnico ali poslovno enoto na območju občine Tolmin,
- ni v postopku prisilne poravnave, stečaja ali likvidacije,

- ni podjetje v težavah,
- ima poravnane vse davke in prispevke,
- ima poravnane vse obveznosti do Občine Tolmin.

Upošteva se, da se bo pomoč po epidemiji dodeljevala po pravilu *de minimis*, in sicer v skladu z Uredbo 1407/2013/EU, so s predlaganim 8. členom naštetih izključeni sektorji oziroma podjetja, ki niso upravičena do pomoči *de minimis*. Gre za podjetja iz sektorja ribištva in ribogojstva, primarne proizvodnje kmetijskih proizvodov in, pod določenimi pogoji, predelave in trženja kmetijskih proizvodov.

3. poglavje določa tudi **POGOJE**, ki morajo biti izpolnjeni za dodelitev pomoči po epidemiji. Gre izključno za pogoje iz Uredbe 1407/2013/EU, ki veljajo za dodeljevanje pomoči *de minimis*, v okvir katerih se pomoč po epidemiji uvršča.

Pomoči *de minimis*, ki so za manj zahtevne aktivnosti običajno predmet javnega financiranja na lokalni ravni, so manj zahtevna in upravičencem lažje dostopna kot državne pomoči, saj vrste do sofinanciranja upravičenih stroškov niso vnaprej določene oziroma omejene, tudi ni določene najvišje dovoljene intenzivnosti pomoči, omejena je le nominalna višina pomoči *de minimis* (200.000,00 EUR oz. 100.000,00 EUR), ki jo enotno podjetje lahko prejme v obdobju treh proračunskih let. Določena pa je tudi **kumulacija pomoči de minimis**, o čemer govori predlagan 9. člen Pravilnika. Pomoči *de minimis* se lahko medsebojno seštevajo (poleg klasične pomoči *de minimis* po Uredbi 1407/2013/EU obstajajo tudi pomoči *de minimis* v kmetijstvu po Uredbi 1408/2013/EU in pomoči *de minimis* za podjetja, ki opravljajo storitve splošnega gospodarskega pomena po Uredbi 360/2012/EU), pomoč *de minimis* pa se lahko sešteva tudi z drugimi (državnimi) pomočmi za iste upravičene stroške, a le do najvišje dovoljene intenzivnosti teh pomoči.

Pri uporabi pravila pomoči *de minimis* je kategorija "podjetje" razširjena na "**enotno podjetje**", ki pomeni skupino medsebojno povezanih dveh ali več podjetij, ki izpolnjujejo s strani Komisije EU opredeljena merila. Sodišče Evropske komisije je namreč odločilo, da je potrebno vse subjekte, ki jih na pravni ali dejanski osnovi nadzira isti subjekt, obravnavati kot "enotno podjetje".

Nadalje so v predlaganem 10. členu določeni še **dodatni pogoji**, ki morajo biti izpolnjeni, da se pomoč *de minimis* lahko dodeli. Upošteva se Uredbo 1407/2013/EU pomoč po epidemiji tako ne sme biti namenjena izvozu in z njo povezanim dejavnostim, ne sme biti pogojena s prednostjo rabe domačega blaga pred rabo uvoženega, pomoč podjetjem v cestnem tovornem prometu pa se ne sme dodeliti za nabavo vozil za komercialni cestni tovorni prevoz.

S predlaganim 11. členom je določena **najvišja dopustna finančna intenzivnost pomoči po epidemiji**, in sicer je ta omejena do največ **100 % vrednosti upravičenih stroškov ocene biološkega tveganja**. Predlog Pravilnika predvideva tudi, da se – znotraj predstavljene relativne finančne omejitve - **z javnim razpisom za tekoče proračunsko leto določi tudi najnižjo in najvišjo absolutno višino pomoči po epidemiji**.

Čeravno predvidevamo, da predstavlja pomoč po epidemiji enkratno pomoč, ki se bo dodeljevala le v tekočem letu 2021, pa je s Pravilnikom vseeno dana omejitev, da se posameznemu podjetju pomoč po epidemiji lahko **dodeli največ enkrat**.

V 4. poglavju je določen »**Postopek dodeljevanja pomoči po epidemiji**«. Da bi zagotovili transparentnost in javnost postopka dodeljevanja pomoči, so s predlogom Pravilnika vsi **postopkovni koraki** natančno predpisani, in sicer:

- objava javnega razpisa za dodelitev pomoči, imenovanje in naloge razpisne Komisije za pomoč gospodarstvu po epidemiji (v nadaljnjem besedilu: komisija) ter naloge za gospodarstvo pristojnega organa občinske uprave v zvezi s tem (predlagan 12. člen);
- vsebina objave javnega razpisa, razpisne dokumentacije in vloge (predlagan 13. člen);
- postopek obravnave na javni razpis prispelih vlog (predlagani 14. do vključno 17. člen);
- sklenitev pogodbe o dodelitvi pomoči po epidemiji med Občino Tolmin in upravičenim podjetjem, vsebina le-te (predlagan 18. člen);

- rok za izplačilo dodeljene pomoči po epidemiji iz proračuna Občine Tolmin na transakcijski račun upravičenega podjetja (predlagan 19. člen).

Posebnosti predlaganega razpisnega postopka so:

- dolžnost dajalca pomoči *de minimis*, da od prejemnika pomoči pred dodelitvijo sredstev pridobi izjavo o vseh drugih pomočeh *de minimis*, ki jih je (enotno) podjetje prejelo v tekočem in v predhodnih dveh proračunskih letih, ter o drugih že prejetih ali zaprosenih pomočeh za iste upravičene stroške, s čimer dajalec preveri oz. zagotovi, da z dodeljenim zneskom pomoči *de minimis* ne bo presežena zgornja meja pomoči *de minimis* in intenzivnosti pomoči po drugih predpisih;
- dolžnost dajalca pomoči *de minimis*, da s pisnim sklepom o dodelitvi pomoči prejemnika obvesti, da dodeljena pomoč po epidemiji predstavlja pomoč po pravilu *de minimis* v skladu z Uredbo 1407/2013/EU, in o znesku dodeljene pomoči *de minimis*;
- z željo po poenostavitvi postopka **poročanje prejemnika pomoči po epidemiji o izvedbi in nastalih stroških ocene biološkega tveganja ni predvideno**, podjetje bo namreč že ob prijavi na javni razpis vlogi priložilo dokazila o vrsti in višini nastalih stroškov iz naslova predhodno že izvedene ocene biološkega tveganja (*račun izvajalca strokovnih nalog s področja varnosti in zdravja pri delu in/ali račun izvajalca medicine dela, potrdilo o plačilu računa*).

V 5. poglavju je predlagan **način spremljanja podatkov o pomoči po epidemiji**, in sicer na podlagi vzpostavitve in vodenja **EVIDENCE dodeljenih pomoči po epidemiji**, katere rok hrambe je predlagan za obdobje deset let od datuma dodelitve zadnje pomoči po predlaganem Pravilniku.

Finančne posledice

Z veljavnim proračunom Občine Tolmin za leto 2021 so na proračunski postavki 041422 »Pomoč gospodarstvu po epidemiji COVID-19« zagotovljena sredstva v višini **50.000,00 EUR**, ki se bodo namenila izvedbi javnega razpisa za dodelitev pomoči po epidemiji v letu 2021. Ta bo objavljen po uveljavitvi predlaganega Pravilnika in odobritvi sheme dodeljevanja pomoči *de minimis* s strani Ministrstva za finance. Gre za enkratni ukrep pomoči, v naslednjih letih izvajanje tega ukrepa ni več predvideno.

Na podlagi preverb ugotavljamo, da strošek ocene biološkega tveganja za podjetje z do 20 delavcev znaša okoli 250,00 EUR bruto, medtem, ko ta strošek za samozaposlene (brez delavcev) dosega okoli 80,00 EUR bruto. Za večja podjetja in večje število tipičnih delovnih mest se ta strošek lahko poveča do 50 %. Na podlagi analize podjetij (*vir podatkov: Poslovni register Slovenije*) je **v občini Tolmin registriranih najmanj 260 podjetij zaposlovalcev** (brez upoštevanja samozaposlenih). Na tej podlagi lahko sklepamo, da bi potrebovali najmanj 65.000,00 EUR proračunskih sredstev bruto, pri čemer je potrebno odšteti neupravičeni strošek iz naslova povračljivega davka na dodano vrednost pri podjetjih, ki so davčni zavezanci.

Tolmin, 1. marca 2021

Pripravila:

Janja Bičič,

vodja oddelka za gospodarstvo, negosp. in finance